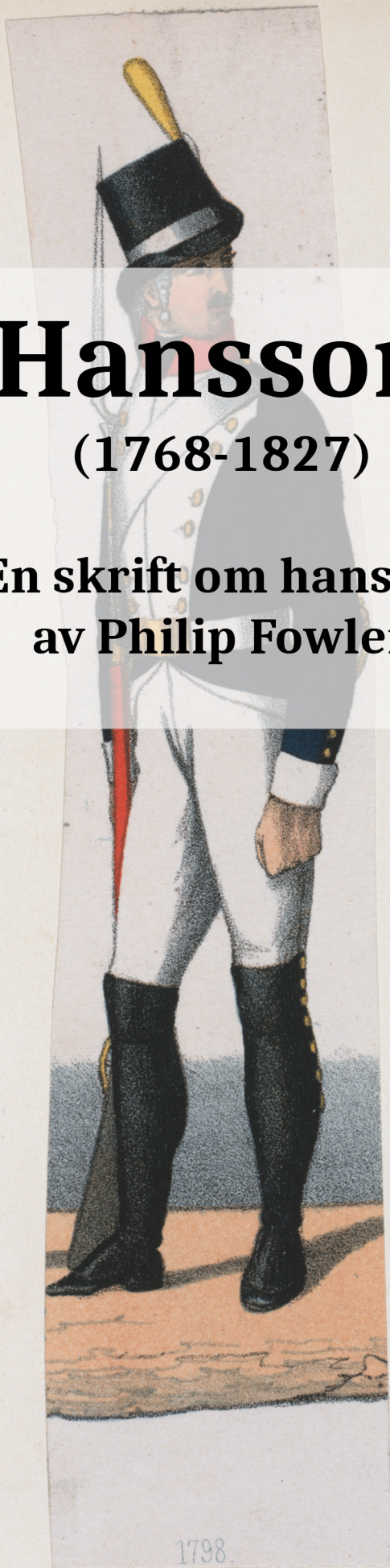

Hans Hansson Galin

(1768-1827)

En skrift om hans liv
av Philip Fowler

*Norrbottens och Westerbottens
Tallfagarung*

VINKHUIZEN COLLECTION
DRAPER FUND

1790

Omslagsfoto: Uniform m/1792 för manskap vid Västerbottens regemente
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Norway_and_Sweden,_1797-1799_\(NYPL_b14896507-419118\).tiff](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Norway_and_Sweden,_1797-1799_(NYPL_b14896507-419118).tiff)

Hans Hansson Galin (*1768, †1827-05-02)

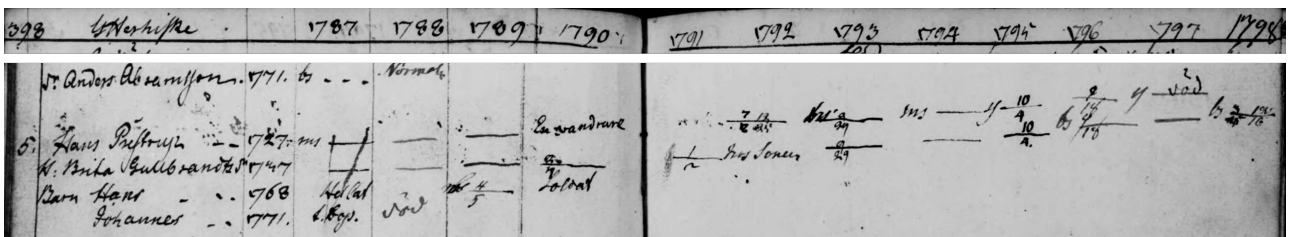
Hans föddes någon gång 1768. Exakt datum har inte kunnat fastställas då han inte återfunnits i någon födelse- och dopbok och husförhörslängderna bara angivit hans födelseår. Han var morfars far till Johan Erik Nordlöf.

Tack vare att Hans kunnat identifierats i husförhörslängder från 1780-talet, kan vi dock få reda på vilka hans föräldrar var. För perioden 1779-1787 så kan man se följande inlägg i husförhörslängderna i Umeå landsförsamling:

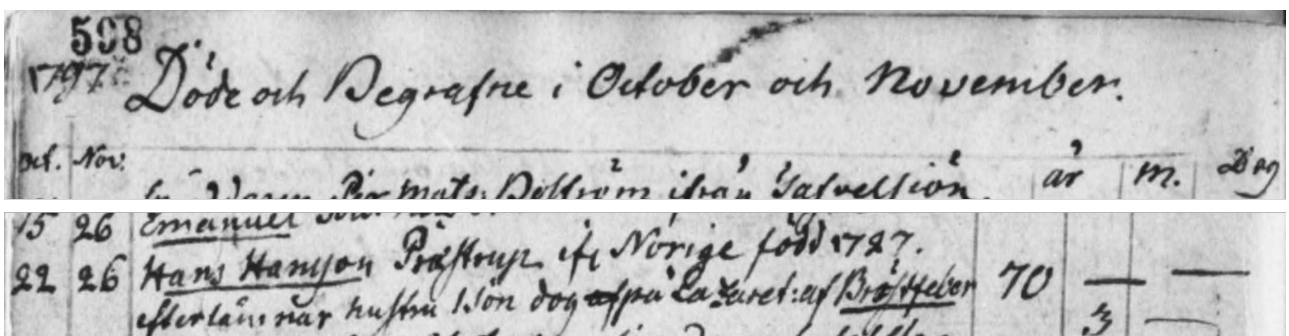
Äldsta husförhörslängden som Hans i skrivande stund kunnat identifieras i¹.

Namnet på Hans far är svårtytt från det inlägget, men det går att utläsa att Hans mor var Brita Gullbrandsdotter (*1737) och att han hade storsyster vid namn Anna (*1764) som verkar ha flyttat till Stockholm år 1785, och en lillebror vid namn Johannes (*1771). Namnet på Hans far är enklare att uttyda från den efterföljande kyrkboken.

Nästa följande husförhörslängd som Hans noteras i².

Vi kan i den husförhörslängden notera att Hans far hette Hans Prestrup (*1727), var invandrare och dog 1797. Vi kan även notera att lillebror Johannes dog 1788. Dödsbokens inlägg om Hans Prestrup ger lite mer information om sagda far, då det där går att uttyda att "Hans Hansson Prestrup ifr Norge född 1727 efterlämnar hustru 1 son dog på lazaret: af bröstfeber", som utdraget nedan visar. Bröstfeber är ett gammalt sätt att benämna lunginflammation³.

Hans fars död i död- och begravningsboken för Umeå landsförsamling, 1797⁴.

I husförhörslängden som ett utdrag visades från innan utdraget ur lysnings- och vigselboken ovan, ses ytterligare intressant information om Hans Hansson Galin, nämligen att han 1790 står omnämnd som soldat.

Vad det innebar rent administrativt att vara soldat innebar på 1700-talet beskrivs på centrala soldatregistrets hemsida så här:

När Karl XI införde det yngre indelningsverket 1682 hade Sverige redan delats in i små administrativa områden. Två eller flera gårdar bildade en *rote* som hade till uppgift att rekrytera och försörja en soldat. Soldaten behövde någonstans att bo och försörjning för sin familj när han inte exerceerade

eller låg i fält. För de flesta indelta soldater i Sverige blev bostället ett *soldattorp* med tillhörande stycke jord. De svenska gårdarna, som skulle hålla en soldat, kallades för *rotebönder* och socknarna de verkade i delades in i distrikt - *rotar*. Varje rote bekostade soldaten och höll med torp och en bit åkermark. Torp som användes av en *ryttare*, *dragon* eller *båtsman* kallades för *ryttartorp*, *dragontorp* eller *båtsmantorp*. De indelta soldaterna tillhörde inte indelningsverket, som egentligen betydde att inkomsterna från vissa gårdar blev till lön för olika befattningshavare. Den "indelade" soldaten, däremot, tillhörde istället *det ständiga knekthållet* som bestod av kontrakt som slöts mellan kronan, varje ansvarig rote och soldaten.⁵

För att få reda på var han var inskriven tar vi hjälp av centrala soldatregistrets sökbara databas med svenska soldater från olika tidsepoker. Där hittar vi följande information om Hans:

Centrala Soldatregistret

[Tillbaka till träfflistan](#)FöregåendeNästa

<p>GALLIN Hans</p> <p>Släktnamn: Hansson</p> <p>Född: 1768</p> <p>Död: -</p> <p>Antagen: 1789</p> <p>Avsked: 1805</p>	<p>Aktnummer: VJ-01-0064-1789</p> <p>Regemente: Västerbottens regemente</p> <p>Rote: Bränland</p> <p>Kompani: LIV KOMPANIET</p> <p>Socken: UMEÅ</p> <p>Torpnummer: VJ-01-0064</p>
---	---

Det kan finnas mer uppgifter om soldaten än vad som visas här t.ex. familjebild eller andra värdefulla upplysningar. Kontakta gärna registret nedan för mer information. Ange soldatens namn och aktnummer.

Kontaktinformation

<p>VÄSTERBOTTENS SOLDATREGISTER Centrala Soldatregistret Lägerhyddan 532 72 Axvall 072 568 31 85</p>	<p>soldat@soldatreg.se www.soldatreg.se Eftersom arbetet med soldatregistreringen helt sker på frivillig väg, är vi mycket tacksamma för frivilliga bidrag och vill Du ge detta kan det göras till föreningen Centrala Soldatregistret på Swish: 123 209 5313 eller Bankgiro: 5092-2293.</p>
--	---

Övriga soldater vid rote/rusthåll (visa)

Soldatregistret är en andrahandskälla. Användaren ansvarar för kontroll av uppgifterna mot originalkällorna. Informationen ur registret citeras som "Centrala soldatregistret".

Information om Hans Hansson Galin i centrala soldatregistret⁶.

Från centrala soldatregistret vet vi alltså att Hans tillhörde Västerbottens regimentes livkompani och bodde på torp 64 i Bränlands rote. Om soldaterna från Umeåregionen utgavs det 1989 en bok vid namn *Umeåbyggens soldater 1695-1895* av Lennart Andersson där han gått igenom de så kallade generalmönsterrullorna och följt soldaterna över tid för att se vad som står skrivet om dem där. På sidan 87 beskrivs Hans Hansson Galin så här⁷:

HANS HANSSON, GALLIN.

Ersattes 1790,22 år och gift,lång 11 kvarter 2 1/2 tum.Han blev sedan sjuk på lasarettet och det kunde ha skett genom kriget och han fortsatte vidare som soldat och var med i GM 1805,37 år,men han casserades där och det ansågs att han var liderlig.

Texten kan kräva en del förtydligande för att vara enkel att hänga med i. Ersattes 1790 betyder i sammanhanget att han vid det året blev ersättare till soldaten som tidigare varit rotens soldat. Som vi strax kommer se verkar det dock som att det var redan året innan som bytet skedde. Kvarter är ett äldre mått på längd och motsvarade sex tum⁸. Kriget som åsyftas är högst troligen Gustav III:s ryska krig som varade 1788-1790 eftersom Västerbottens regemente deltog i kriget, vilket beskrivs utförligt på sidorna 357-388 i boken *Kungl. Västerbottens regementes krigshistoria* av Överste C. G. A. Bergensträhle från 1919⁹. Förkortningen GM står för generalmönsterrullorna och beskrivs av Riksarkivet så här: "I generalmönsterrullorna redovisas grunduppgifter om soldaterna – från rekrytering till avsked. Här kan du följa soldaten i dessa. De skannade Generalmönsterrullorna täcker i stort det svenska riket från 1600-talets slut fram till omkring 1900."¹⁰.

Vad det innebär att cassetas beskriver Hans Högman så här på sin hemsida¹¹:

Om en soldat har anmärkningen "**kasserades**" eller "**cassation**" var det på grund av att soldaten inte uppfyllde krigsmaktens krav. Oftast innebar det avsked med *vanära*. Soldaten hade då begått något brott eller överträdelse av regelverket. En vanlig orsak till kassation var liderlighet.

Idag används nog inte ordet **liderlighet** så ofta och enligt SAOB betyder det osedligt och outkigt [sic] levnadssätt; en person som hänger sig åt omåttlighet i dryck, i njutningar od, förargelseväckande uppträdande mm.

Med andra ord så kan vi från sammanställningen konstatera att Hans Hansson Galin var gift medan han var soldat, var 68.5 tum lång – vilket om man utgår från att en verktrum är 24.74175 mm¹² motsvarar ungefär 1.69 meter – blev inlagd på lasarett under sin tjänstgöringstid och att han till slut avskedades för att han var liderlig.

Sekundärkällor så som nyss citerade *Umeåbygdens soldater 1695-1895* är väldigt användbara för att få en översikt, men när primärkällor finns så är det i regel bättre att gå till dem. Låt oss därför följa Hans i de generalmönsterrullor som han är omnämnd i.

Första generalmönsterrullan där Hans Hansson Galin dyker upp är från år 1789, där han ersätter Lars Ersson* Galin. Det är i och med detta som Hans får soldatnamnet Galin. Soldatnamnen var ofta kopplade till soldattorpet¹³ så den Lars Ersson Galin som varit soldat där innan är troligen inte en släkting. Andra soldater med soldatnamn Galin hade bott på torpet innan⁷, vilket även det stärker slutsatsen.

90. N Hans Hansson Galin	Hans Hansson Galin	Hans Hansson Galin	Hans Hansson Galin	Hans Hansson Galin	Hans Hansson Galin
64. 64. Brändland	Galin, Lars Ersson, Nederbottning föd 13 Jan. 1757. 21 Mars 1789 Köpa 1789. 21 Mars 1789 Köpa 1789. 21 Mars 1789	21 1/2	11 3/4	3 1/2	28 1/2

Utdrag ur 1789 års generalmönsterrullan där vi kan se att Hans Hansson Gallin övertar tjänsten från Lars Ersson Gallin¹⁴.

Att det är rätt Hans Hansson det rör sig om kan man försäkra sig om på två sätt nämligen genom att

1. notera att Hans ålder är angiven som 21 $\frac{1}{2}$ och att han är "Westerbottning", vilket bägge överensstämmer med uppgifterna vi i övrigt har om honom.
2. det i husförhörslängderna kopplade till soldattorpet för år perioden 1799-1806 går att se att på "modr. Brita Gullbrand" bor med honom¹⁵.

År 1790 är han omnämnd som soldaten kopplad till soldattorp 64 i Bränlands rote, men är då antecknad som "Sjuk i lazarett".

Hans Hansson Galin	Hans Hansson Galin	Hans Hansson Galin	Hans Hansson Galin	Hans Hansson Galin	Hans Hansson Galin
64. 64. Bränland	Galin, Hans Hansson Westerbottning	22 1/2	11 3/4	3 1/2	28 1/2

Hans Hansson Gallin antecknas år 1790 som sjuk och inlagd på lasarett¹⁶.

Den efterföljande generalmönsterrullan är för år 1792 (de fördes inte varje år) och handstilen är mer svårsläst där gällande vem som är soldat på soldattorp 64.

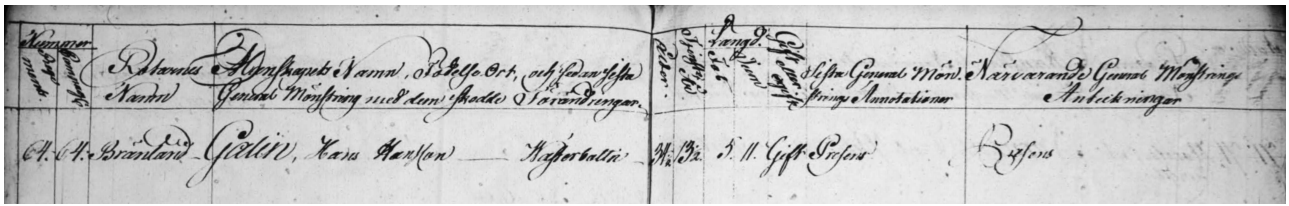
Hans Hansson Galio	Hans Hansson Galio	Hans Hansson Galio	Hans Hansson Galio	Hans Hansson Galio	Hans Hansson Galio
64. 64. Bränland	Galio, Hans Hansson Westerbottning	22 1/2	11 3/4	3 1/2	28 1/2

Soldattorp 64 i Bränlands rotes soldat för år 1792¹⁷.

Högst troligen är det "Hans Hansson" som står efter soldatnamnet Galin med tanke på att åldern är korrekt och att personen är på lasarett. Längden har dock antecknats som 11 kvarter och 3 $\frac{1}{2}$ fot vilket är en fot längre

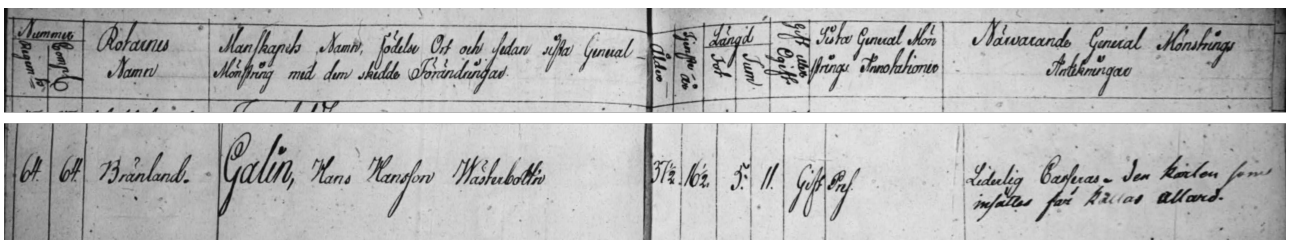
*Ersson är ett annat sätt att skriva Eriksson på.

än föregående två generalmönsterrullor men det är fullt möjligt att längdmätningarna gett olika resultat vid de två tillfällena. Att han är gift 1792 stämmer även det med andra uppgifter som finns, vilket vi kommer se senare. Enklare att tyda är de nästföljande rullorna för år 1802 och 1805 respektive.

I 1802 års generalmönsterrullor är det tydligt att det är Hans Hansson Gallin som är soldat i roten¹⁷.

Hans längd har övergått till att mätas i fot och tum istället för i kvarter och tum. Det "Presens" som står angivet i de två sista kolumnerna betyder närvarande. Vi vet därför att Hans vid det tillfället ej längre låg inne på lasarettet.

1805 är sista generalmönsterrullan där Hans Hansson Galin omnämns¹⁸.

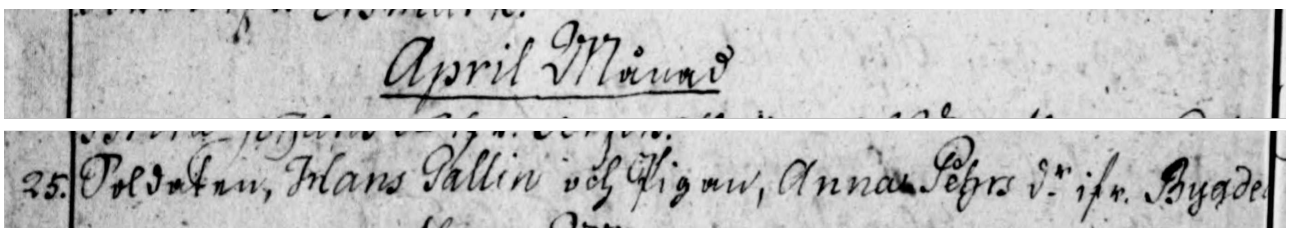
Ovan ser vi det relevanta utdraget ur generalmönsterrullorna för år 1805. I sista kolumnen står att läsa "Liderlig Casseras, den karlen som insattes för kallas allard". Med andra ord kasserades Hans mycket riktigt år 1805 på grund utav liderlighet och soldatnamnet Allard blev kopplat till torpet istället för Galin, vilket är vad sista delen av kommentaren i generalmönsterrullan åsyftar. En gissning är att man ansåg det vara bättre att ändra namnet kopplat till torpet efter att en soldat kasserats.

Soldattorpen och dess inneboende är också listade i husförhörslängderna. Där återfinns Hans med familj i två inlägg rörande roten, ett för perioden 1787-1799 och ett för 1799-1808.

År	1787	1788	1789	1790	1791	1792	1793	1794	1795	1796	1797	1798
Hans Hansson Galin												
Hans fru Anna Persdotter												
Hans barn Hans Gustaf												

Hans Hansson Galins soldattorp, perioden 1787-1799¹⁹.

I husförhörslängden ovan kan man se att det första husförhöret som familjen närvarade vid var 1791, vilket då skulle kunna indikera att Hans med familj flyttade in 1790. På torpet bor även Hans fru Anna Persdotter (*1749, †1802-12-25), som han gift sig med 1791, och deras barn Hans Gustaf. Vigseln antecknades i sedvanlig ordning i lysnings- och vigselboken och avbildas nedan.

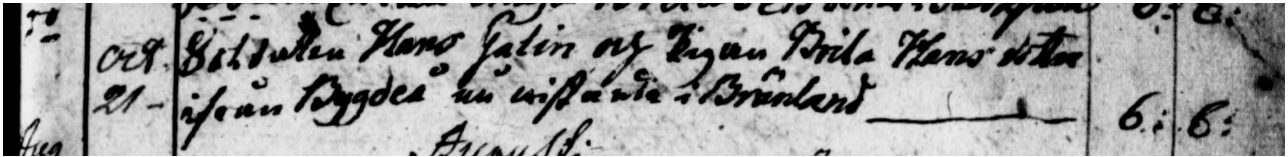
Hans Hansson Galins första äktenskap, med Anna Persdotter²⁰.

Anna dog dock på juldagen 1802 i "flussfeb"²¹ (flussfeber), som antingen kan ha varit influensa eller lufttröskartari²². Hans gifte om sig år 1804, med Brita Hansdotter (*1776-11-03) vilket kan ses från den nästföljande husförhörslängden, eftersom både Anna och Brita står listade där.

30. Corp. of Sociator	1799-1800	1801	1802	1803	1804	1805-1806	1807	1808	355
Hans Hans Galins	1768	1776							
Brita Hansdotter	1776								
Mor. Brita Gullbrand	1737								
Son. Hans Guffaf	1792								
Johannes	1804								

Samma soldattorp, Hans Hansson Galins soldattorp, perioden 1799-1808²³.

Notera anteckningen om att hans mor bor med honom, vilket är som tidigare nämnt ett av sätten vi vet att det är samma Hans som innan han blev soldat. Sagda mor hade även listats i den föregående husförhörslängden, men med sin makes efternamn istället för sitt ursprungliga efternamn. Inlägget i lysnings- och vigselboken för äktenskapet till Brita Hansdotter visas nedan.

Hans Hansson Galins andra äktenskap, med Brita Hansdotter, 21:a oktober 1804²⁴.

Efter att ha kasserats som soldat så flyttade familjen från soldattorpet, som man kan se noteras i husförhörslängden under kolumnen märkt 1807. Vart de flyttade är lite svårttytt men det skulle kunna stå Arnäs. De har i skrivande stund dock inte kunnat återfinnas i Arnäs husförhörslängder för perioden 1796-1815 trots manuell genomgång av alla 851 sidorna i sagda längder²⁵. Med så många sidor och så många namn i varierande läsbarhet är det så klart möjligt att de missades i genomsökningen. Men oavsett så återfinns man år 1814 familjen i Umeå landsförsamling igen.

Stånd och Namn	Födelse- och Döds-År	Giftn-År	Läster och Hjälpst. År	Namn af älfven och hvar af hvar	Seder	År 1807			År 1808			År 1809			Anteckningar
						För- Natvards- hör	För- Natvards- gång	För- Natvards- hör	För- Natvards- gång	För- Natvards- hör	För- Natvards- gång	För- Natvards- hör	För- Natvards- gång		
Hans Hans Galins	1768	1776													
Brita Hansdotter	1776														
Mor. Brita Gullbrand	1737														

Tillbaka i Umeåregionen²⁶.

I husförhörslängden ovan kan man även notera att hans mor, Brita Gullbrand, dog år 1820. I död- och begravningsboken finns mer information och man kan där se att hon var noterad som "fattighjonet enkan Brita Gullbrandsd" och dog av ålderdom den 29:e januari 1820²⁷. I husförhörslängden kan man även notera att det står angivet att de flyttat till socknen från Arnäs.

Sina sista år i livet bodde Hans tillsammans med sin fru Brita och deras son i Ytterhiske. Han är i husförhörslängden där listad som "Sockenprofoss".

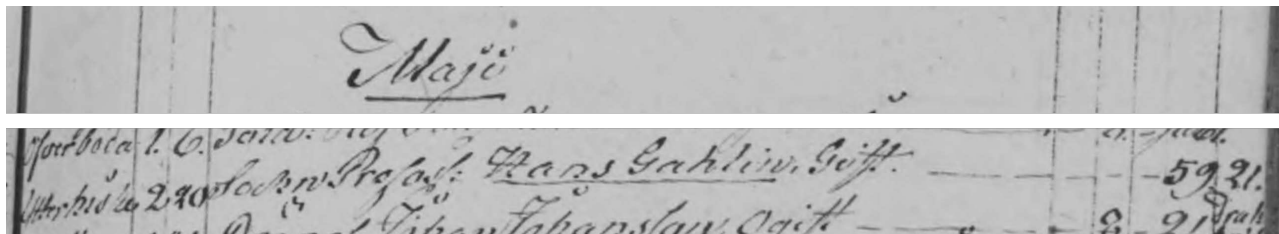
Stånd och Namn	Födelse- och Döds-År	Giftn-År	Läster och Hjälpst. År	Namn af älfven	Seder	År 1821			År 1822			År 1823			Anmärkingar för Seder m. m.
						För- Natvards- hör	För- Natvards- gång	För- Natvards- hör	För- Natvards- gång	För- Natvards- hör	För- Natvards- gång	För- Natvards- hör	För- Natvards- gång		
Hans Hans Galins	1768	1776													
Brita Hansdotter	1776														
Son. Johannes	1804														

Sista husförhörslängden där Hans är vid liv. Anteckningen om att han är sockenprofoss är svårläst men står framför hans namn²⁸.

Vad en profoss var beskrivs bland annat i ett inlägg på Folkrörelsearkivet i Västerbottens hemsida:

Profoss används ibland som en synonym till bödel, men det är inte riktigt samma sak. En härads- eller sockenprofoss utförde vissa polisiära uppgifter som att övervaka fångar, fungera som indrivare, tjänstgöra som ordningsvakt samt utdela spöstraff. Men profossen utförde, åtminstone under denna tid [1834], knappast några avrättningar. Däremot kunde profossen i teorin bistå en bödel eller finnas till hands för att säkerställa ordningen vid en avrättning.²⁹

Hans dog den andra maj 1827. Ingen dödsorsak står listad i död- och begravningsboken. Även där kan man se att han var sockenprofoss.

Hans död noteras i kyrkböckerna³⁰.

Hur det gick för hans fru Brita är i skrivande stund okänt. Hon finns inte att återfinna i Ytterhiske i den efterföljande husförhörslängden.

Soldattorpet som Hans bodde i under sin tid som soldat verkar finnas kvar och tillhör Brännlands värdshus^{31 32}. Ett mail till hembygdsföreningen Umbygda resulterade dock i svaret att "Den torpstuga som ligger i skuggan tror jag möjligen kan ha varit Allards torp. Bara tror för de finns de i byn som menar att Allards torp såldes på auktion och flyttades ner till byn". Allard var som tidigare nämnt soldatnamnet som kopplades till torpet efter att Galin slutat användas.

Hans fick ett barn tillsammans med Anna Persdotter:

- Hans Gustav Hansson Galin (*1792-04-06). Hans Gustav flyttade med sina föräldrar i flytten till Arnäs, men är inte listad med familjen 1814 när de är tillbaka i Umeå landsförsamling igen³³. Eftersom familjen inte kunnat lokaliseras i kyrkböckerna för Arnäs socken så är det därmed okänt vad som hände med Hans Gustav.

I sitt andra äktenskap, med Brita Hansdotter, fick Hans ett barn:

- Johan(nes) Hansson Galin (*1804-08-16, †1886-06-19), som var morfar till Johan Erik Nordlöf.

Källor

- ¹Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/HLA/1010219/A I/8 (1778-1786), s. 455
- ²Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/HLA/1010219/A I/9 (1787-1798), s. 398
- ³<https://slaktforskaren.se/slaktforskning/doden/>, hämtad 10/4 2024
- ⁴Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Födelse- och dopböcker, SE/HLA/1010219/C/4 (1783-1797), s. 304
- ⁵<https://www.soldatreg.se/indelningsverket/soldattorpet/>, hämtad 10/4 2024
- ⁶<https://soldat.elektronikhuset.it/soldatregister/dbrecord.sv.aspx?id=400417>, hämtad 2/4 2024
- ⁷Andersson, L. (1989). *Umeåbygdens soldater 1695-1895*. Umeå, s. 87
- ⁸<http://www.ukforsk.se/subjects/enheter.htm>, hämtad 10/4 2024
- ⁹Bergensträhle, C. G. A. (1919). *Kungl. Västerbottens regementes krigshistoria*. Stockholm: P. A. Nordstedt & Söner.
- ¹⁰<https://sok.riksarkivet.se/generalmonsterrullor>, hämtad 10/4 2024
- ¹¹http://www.hhogman.se/GMR_noteringar-2.htm, hämtad 2/4 2024
- ¹²<https://sv.wikipedia.org/wiki/Verkm%C3%A5tt>, hämtad 10/4 2024
- ¹³Wahlberg, M. (1981). Soldatnamnen i Väla härad. I K. I. Sandred (Red.), *Ortnamnssällskapets i Uppsala Årsskrift 1981* (s. 46-62). Lund: Bloms Boktryckeri.
- ¹⁴Generalmönsterrullor, Arkiv med löpande volymnumrering, SE/KrA/0023/0/753 (1805-1811)
- ¹⁵Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/HLA/1010219/A I/2 (1722-1820), s. 30
- ¹⁶Generalmönsterrullor, Arkiv med löpande volymnumrering, SE/KrA/0023/0/751 (1790)
- ¹⁷Generalmönsterrullor, Arkiv med löpande volymnumrering, SE/KrA/0023/0/752 (1792-1802)
- ¹⁸Generalmönsterrullor, Arkiv med löpande volymnumrering, SE/KrA/0023/0/753 (1805-1811)
- ¹⁹Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/HLA/1010219/A I/2 (1722-1820), s. 30
- ²⁰Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Lysnings- och vigselböcker, SE/HLA/1010219/E I/1 (1786-1807), s. 7
- ²¹Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Födelse- och dopböcker, SE/HLA/1010219/C/4 (1783-1797), s. 332
- ²²<http://ddss.nu/means/latCauseOfDeath>, hämtad 10/4 2024
- ²³Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/HLA/1010219/A I/2 (1722-1820), s. 30
- ²⁴Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Lysnings- och vigselböcker, SE/HLA/1010219/E I/1 (1786-1807), s. 30
- ²⁵Arnäs kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/HLA/1010007/A I/4 (1796-1815)
- ²⁶Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/HLA/1010219/A I/11c (1811-1820), s. 841
- ²⁷Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Död- och begravningsböcker, SE/HLA/1010219/F/1 (1808-1857)
- ²⁸Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/HLA/1010219/A I/12d (1821-1828), s. 1175
- ²⁹<https://www.folkrorelsearkivet.se/demokratiska-arkivet/livet-i-arkivet-podd/bodeln-jakob-gyll-och-hans-avrattade-norrlanningar/>, hämtad 12/4 2024
- ³⁰Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Död- och begravningsböcker, SE/HLA/1010219/F/1 (1808-1857)
- ³¹<https://umealvdal.se/besöksomraden/brannland/>, hämtad 11/4 2024
- ³²<https://www.brannlandswardshus.se>, hämtad 12/4 2024
- ³³Umeå landsförsamlings kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/HLA/1010219/A I/11c (1811-1820), s. 841